

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.372/2020/22.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke

Dr. Harangozó Attila, előadó bíró

Molnár Ferencné dr., bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. november 8.

Az ügy tárgya: emberölés bűntettének kísérlete

Terhelt: terhelt

Első fok: Budapest Környéki Törvényszék, 11.B.78/2020/31., ítélet, tárgyalás,

2020. október 28., jogerő napja: 2020. október 28.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés bűntettének kísérlete miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budapest Környéki Törvényszék 11.B.78/2020/31. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Budapest Környéki Törvényszék a 2020. október 28. napján meghozott és ugyanakkor jogerős 11.B.78/2020/31. számú ítéletével a terheltet az ellene emberölés bűntettének kísérlete [Btk. 160. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette, és elrendelte a kényszergyógykezelését. A bíróság rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről, valamint a felmerült bűnügyi költségről.

[2] A felülvizsgálati eljárásban irányadó jogerős tényállás a következő:

– a terhelt és a sértett körülbelül 2012. évben ismerték meg egymást, és kezdetben jószomszédi viszony volt közöttük. A kapcsolatuk 2017 körül megromlott, amelynek az oka a terhelt paranoid skizofrénia betegsége miatt tanúsított magatartása volt. A terhelt ezen időszaktól kezdődően többször zaklatta, fenyegette a sértettet és a környéken lakókat is. Volt, hogy megjelent a sértett otthonában meztelenül, többször meg is akarta ütni, ám a támadás a sértett védekezése folytán megghiúsult. A sértett házából 2019. április 27. napját megelőzően elvitte a sértett tulajdonát képező 69 cm pengehosszúságú, 1038 gramm súlyú, hegyes szamurájkardot, majd többször megszúrással fenyegette a sértettet.

– A sértett kérte a terheltet, hogy hagyja őt békén, így nem akar vele sem találkozni, sem beszélgetni, azonban ezt a terhelt nem tudta elfogadni, haragudott ezért a sértetre, többször megöléssel is fenyegette. Emellett bottal és kővel támadt rá, ám a sértett ezek miatt még nem tett feljelentést, ugyanis tisztában volt azzal, hogy a terhelt mentális betegségben szenved, és azt gondolta, hogy képes lesz kezelni a helyzeteket.

– A sértett 2019. április 27. napján 13 óra körüli időben a háza teraszán ebédelt háttal az útnak. Ebédje egy hokedlin volt elhelyezve, míg ő egy alacsony kisasztalon ült.

– A terhelt a korábban elvett karddal támadó szándékkal a sértett háta mögé osont. A sértett az ezzel járó neszt hallva jobb oldali irányban hátrafelé fordult, éppen akkor, amikor a terhelt a szamurájkarddal nagy lendülettel a sértett felsőteste felé döfött. Ennek köszönhetően a kard pengéje a sértett bal felkarját súrolta csak.

– A szúrás lendületétől a terhelt megbotlott, eközben a sértett felállt és szembekerült a terhelttel, aki két kézzel fogva a kardot, több szúró és vágó mozdulatot tett a sértett felsőteste felé, miközben azt kiabálta, hogy „megöllek”. A sértett emiatt a házába hátrált, és az ágy egyik sarkában húzta meg magát.

– A terhelt ekkor a padlóba döfte a kardot és közölte a sértettel, hogy most nem fogja megölni, de elmegy benzinért és rágyújtja a házát. Ezt követően a terhelt elhagyta a házat, a sértett pedig értesítette a rendőrséget.

– A terhelt kóros elmeállapotban, a hasadásos elmezavar szélsőséges hangulatingadozásokkal kísért típusában, annak pszichotikus formájában szenved. Ez az állapot képtelenné tette arra, hogy cselekménye következményeit felismerje, illetve, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjen, egyúttal tartani kell attól, hogy a jövőben hasonló cselekményeket követ el.

II.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt eljárási szabálysértésekre hivatkozva, és sérelmezve a kényszergyógykezelése elrendelését.

[4] Az indítványában a terhelt előadta, hogy csupán azért ment át a sértetthez, hogy kiköszörölje a kardját. A sértett nyugodtan eszegetett és közben vitatkoztak. A kardot a sértett nyakához tartotta, és azt mondta neki, hogy át tudná döfni azt. Ekkor a sértett bement a házba, leült az ágyára, ő utánament és a padlóba szúrta a kardot, és azt mondta a sértettnek, hogy „látod, milyen éles a kardom”. Eközben a sértett „nyugodtan pöfékelt”, ő dühös volt, és csúnyákat mondott neki. Azt is mondta a sértettnek, hogy úgy is megölhetné, ha rágyújtaná a házat, és azt hinnék, hogy a sértett elaludt cigarettázás közben. Ekkor a sértett trágár módon elküldte, ezért ő hazament. Később a rendőrök kimentek a lakására, megbilincseltek, és elvitték a rendőrségre. Ott tudta meg, hogy a sértett azzal vádolta meg, miszerint meg akarta ölni.

[5] A terhelt szerint a sértett valótlan vallomását fogadták el, több mint egy éve elvesztette a szabadságát, kártérítést, illetve a sértett megbüntetését kérte.

[6] A terhelt további beadványaiban – a felülvizsgálati indítványában foglaltak megismétlésén, illetve más események leírásán túl – előadta, hogy a tárgyaláson hátrányban volt, mivel egyrészt nem arra készült fel, ami ott történt, másrészt egy gyógyszer mellékhatása miatt folyamatosan vizelnie kellett és arra koncentrált, hogy ne vizeljen be. Emiatt nem tudta elmondani az észrevételeit. Kifogásolta, hogy védőjével nem tudott szót váltani. Kifejtette, hogy nem akarta megölni a sértettet, nem értette, hogy az eljárás bíró miként fogadhatta el a sértetti vallomást, és vitatta a szakértői véleményt is.

[7] A terhelt mindezek alapján kérte a tárgyalás megismétlését, és azt, hogy ne az eljárás során szerzett elmeorvoszakértői vélemény alapján, hanem bűncselekmény hiányában mentse fel a bíróság.

[8] A Legfőbb Ügyészség BF.252/2021/2. számú átiratában felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak tartotta.

[9] Kifejtette, hogy kizárt a felülvizsgálati indítvány azon része, amelyben a terhelt az általa tanúsított magatartást eltérően adja elő, azaz a tényállást támadja, illetve kizárt az ítéleti tényállásnak a terhelt beszámítási képességének hiányára vonatkozó része elleni indítványa is.

[10] Indokai szerint a vizsgált cselekménnyel összefüggésben a terhelt beszámítási képességéről készült igazságügyi szakértői vélemény alapján megállapítható, hogy a terhelt kóros elmeállapota miatt képtelen volt arra, hogy cselekménye következményeit felismerje, és arra is, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjék. A szakértői vélemény szerint tartani lehet attól, hogy a terhelt a jövőben hasonló cselekményeket követ el, kényszergyógykezelése szükséges.

[11] A Legfőbb Ügyészség kifejtette továbbá, hogy az ügyben a terhelttel szemben a büntethetőséget kizáró ok megállapítására, és ezért felmentésére, illetve a kényszergyógykezelés elrendelésére valamennyi törvényi feltétel fennállására tekintettel megalapozottan és törvényesen került sor.

[12] Mindezek alapján a Legfőbb Ügyészség indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványt utasítsa el.

III.

[13] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen bírálta el.

[14] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[15] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – nem ténybeli – okból terjeszthető elő (Be. 648. §). Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok köre nem bővíthető.

[16] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a büntető anyagi jog szabályának megsértésével rendelte el a terhelt kényszergyógykezelését.

[17] A felülvizsgálati indítványban a terhelt sérelmezte a szabadsága elvesztését, ekként kényszergyógykezelése elrendelését. Erre tekintettel a Kúria érdemben vizsgálta, hogy a terhelttel szemben a kényszergyógykezelés elrendelésére a büntető anyagi jog szabályának megsértésével került-e sor.

[18] A terhelt ezzel összefüggésben vitatta, hogy cselekményével az emberölés büntettének kísérletét valósította volna meg.

[19] Érvelését azonban a bíróság által megállapított jogerős tényállástól eltérő ténybeli alapokra, az általa előadottakra alapította. Kifogásolta a bizonyítékok értékelését, a sértetti vallomás elfogadását, az ítéleti tényállás megalapozottságát támadta a bizonyítékok újraértékelésének igényével. Erre azonban felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség.

[20] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint ugyanis felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[21] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[22] Az indítvány e részében kizárt.

[23] A jogerős tényállás szerint a terhelt a korábban elvett karddal támadó szándékkal a sértett háta mögé osont. A sértett az ezzel járó neszt hallva jobb oldali irányban hátrafelé fordult, éppen akkor, amikor a terhelt a szamurájkarddal nagy lendülettel a sértett felsőteste felé döfött. Ennek köszönhetően a kard pengéje csak a sértett bal felkarját súrolta.

[24] Köztudomású, hogy a felsőtesten életfontosságú szervek találhatók, amelyeknek élet kioltására alkalmas eszközzel – szamurájkarddal – történő támadása, sértése esetén a halálos eredmény bekövetkezésének lehetőségével reálisan kell számolni. Ezzel együtt a terhelti cselekmény motívuma, a megromlott viszony miatti harag, indulat, és ölésre utaló kijelentései, fenyegetései az ölési szándékot feltétlen megalapozók. Következésképpen a terhelt által a sértett felsőteste irányába indított – tényállás szerinti – szamurájkarddal történő

támadása, nagy lendülettel, egyetlen mozdulattal abban az esetben is megalapozza az ölési szándékot, amennyiben a döfés nem érte el a sértett felsőtestét, csupán a bal felkarját súrolta. A súlyosabb következmény elmaradása pedig a sértetti kitérésnek volt köszönhető.

[25] Az irányadó tényállás alapján a terhelt cselekményének minősítése ekként törvényes annak ellenére, hogy a büntetőjogi felelősségét a bíróság nem állapította meg.

[26] A terhelt kifogásolta az elmeorvoszakértői véleményt is, az ítéleti tényállást ezen részében is (beszámítási képesség hiánya) sérelmesnek tartotta. Ez azonban szintén a jogerős tényállás megalapozottságának meg nem engedett támadása, ami felülvizsgálatban kizárt.

[27] A Btk. 78. § (1) bekezdése szerint a személy elleni erőszakos vagy közveszélyt okozó büntetendő cselekmény elkövetőjének kényszergyógykezelését kell elrendelni, ha elmeműködésének kóros állapota miatt nem büntethető, és tartani kell attól, hogy hasonló cselekményt fog elkövetni, feltéve, hogy büntethetősége esetén egyévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést kellene kiszabni.

[28] A törvény e rendelkezése négy konjunktív feltételhez köti az intézkedés elrendelését, ezért bármelyik feltétel hiányában a kényszergyógykezelés nem alkalmazható.

[29] A jogerős tényállás alapján a terhelt cselekménye emberölés büntette kísérletének minősül, amely miatt büntethetőség esetén egyévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést kellene kiszabni.

[30] A Btk. személy elleni erőszakos bűncselekmények körét meghatározó 459. § (1) bekezdés 26. pontja szerinti taxatív felsorolásban a bűncselekmények között az emberölés büntette szerepel.

[31] A tényállás szerint (az igazságügyi elmeorvoszakértői véleményre alapítottn) a terhelt kóros elmeállapotban, a hasadásos elmezavar szélsőséges hangulatingadozásokkal kísért típusában, annak pszichotikus formájában szenved. Ez az állapot képtelenné tette arra, hogy cselekménye következményeit felismerje, illetve, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjen, egyúttal tartani kell attól, hogy a jövőben hasonló cselekményeket követ el.

[32] Ekként a Btk. 78. § (1) bekezdésében írt valamennyi törvényi feltétel megvalósult.

[33] Erre tekintettel az eljáró bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megfelelően rendelte el a terhelt kényszergyógykezelését.

[34] A felülvizsgálati indítvány a terhelt által állított eljárási szabálysértésekre – a terhelt vizelési ingere miatt nem gyakorolt észrevételezési jogára, illetve szintén emiatt a védővel való kapcsolattartása korlátozottságára – vonatkozó részében kizárt.

[35] Ezzel összefüggésben a Kúria az alábbiakra mutat rá.

[36] A Be. 649. § (2) bekezdése taxatív felsorolja azon eljárási szabálysértéseket, amelyek felülvizsgálat alapjául szolgálhatnak. A d) pont szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. Ezek között a terhelti kifogásoknak megfelelő szabálysértések nem szerepelnek.

[37] Mindezekre figyelemmel a terhelt által állított esetleges – a Be. 608. § (1) bekezdésében fel nem sorolt – eljárási szabálysértések nem teszik lehetővé a felülvizsgálatot.

[38] Ekként a Kúria – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a Be. 662. § (1) bekezdés alapján a megtámadott határozatot hatályában fenntartotta.

IV.

[39] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[40] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2021. november 8.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Harangozó Attila s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

BÉ